

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม เราชวนขวยมาเพื่อสัจธรรม เพื่อสัจธรรมกับชีวิตนี้ไง
ชีวิตนี้เป็นความจริงๆ เราบอกว่าสิ่งมีชีวิต สิ่งที่เป็นสิ่งที่มีชีวิตมีคุณค่า มีคุณค่าถ้าทำให้มันมี
คุณค่าขึ้นมา

แต่ทำให้มันไม่มีคุณค่า เห็นไหม เขาว่ารกป่ารกชัฏเขายังเก็บได้ รกคน ถ้ารกคน คนมัน
รกโลก ถ้าคนรกโลก เราจะเป็นคนรกโลกหรือไม่ ถ้าเราไม่เป็นคนรกโลก ฟังธรรมๆ เพื่อ
เตือนสติของเราไป

อตุตา หิ อตุตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ปัญญาของเราเท่านั้นที่จะมุ่งให้ชีวิตของเรา
ไปสู่ความสุข ความสงบ ความระงับตามความจริงของเรา ถ้าเราไม่มีปัญญาของเรา เราจับต้องสิ่ง
ใด เราจับฉวยสิ่งใด ไม่มีสิ่งใดเป็นความจริงกับชีวิตของเราทั้งสิ้น

คนเราเกิดมาปรารถนาความสุขๆ ใจ ถ้าความสุขทางโลกเขาต้องไปกินเหล้าเมายาเขาถึง
มีความสุขใจ เขาไปเล่นการพนัน ไปท่องเที่ยว ไปเที่ยวเตร่ของเขา จะมีความสุขของเขา ถ้ามี
ความสุขของเขา ความสุขแบบกิเลสตัดความทะยานอยาก ความสุขแบบโลกทุนนิยม ธุรกิจ
การบริการ พยายามแสวงหาขึ้นมาเพื่อดำรงชีพ

แต่ถ้าเป็นความสุขจริงนะ สิ่งนั้นถ้าเป็นคนประกอบสัมมาอาชีพะ อาชีพอย่างนั้น อาชีพ
อย่างนั้นมันก็เป็นอาชีพ อาชีพหนึ่งๆ แต่ถ้ามันเป็นความสุขความจริงนะ คนต้องมีสติปัญญาใช้
ไหม คนต้องมีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญา สิ่งที่ว่ามักน้อยสันโดษๆ คำว่า “สันโดษ” สันโดษของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เศรษฐกิจพอเพียงๆ ก็ความสันโดษนี่แหละ

ถ้าความสันโดษ ความสันโดษมันไม่ใช่คนสันไร้มืดตอก ไม่ใช่คนจนตรอกถึงจะคน
สันโดษ คนจะสันโดษได้คนต้องมีสติปัญญา คนต้องฉลาดมากถึงจะมีความสันโดษได้ คนที่เขา

รู้จักพอ คนที่เขาเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี แล้วเขามีเงินทองของเขา แล้วเอาเงินทองของเขาทำเพื่อประโยชน์กับโลกๆ เขาสันโดษของเขา เขาเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐี เขาไม่ใช่ชีวิตของเขาฟุ่มเฟือย เขาไม่ใช่ชีวิตของเขาเอาแต่อบายมุขเข้ามาในร่างกายของเขา อบายมุขก็เป็นอบายภูมิไง

สิ่งที่เราเกิดมาเราเป็นคนใช้ใหม่ เราต้องการไปสวรรค์ ต้องการไปที่ดิงามใช้ใหม่ ต้องการไปที่ดิงาม เราก็มีแต่ศีลแต่ธรรมของเราสิ เราจะมีความสุขๆ เราหาแต่ความเป็นอบายมุขๆ แล้วมันลงไปไหนล่ะ มันก็ลงไปอบายภูมินั่นนะ อบายภูมิ ๔ เราไม่ต้องการๆ ใช้ใหม่ เราต้องการให้สวรรค์เปิดกว้าง เราต้องการให้ความสุขในชีวิตของเรา

ถ้าความสุขในชีวิตของเรา ผู้ทรงศีลทรงธรรมไง สิ่งที่เป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติ ถ้าไม่มีมนุษย์สมบัติขึ้นมาไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ ไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์แล้วเป็นอะไรล่ะ คุณสิ ในวัฏฏะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันต้องเกิดแน่นอน มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เมล็ดพันธุ์พืชมันไปตกลงที่ไหนที่มันชุ่มชื้นขึ้นมา มันต้องงอกงามขึ้นมา มันต้องเป็นต้นไม้ขึ้นมาแน่นอน ถ้าเมล็ดพันธุ์ของมันใช้ใหม่ เมล็ดพันธุ์ของมันมีของมัน มันมีชีวิตของมันไง

จิตก็เหมือนกันๆ แล้วจิตนี้ สิ่งที่มีเมล็ดพันธุ์ ที่พันธุ์ของมันก็คือเวรกรรมนี้ไง กรรมดีกรรมชั่วไง ถ้ากรรมดีก็ไปเกิดในที่ดีๆ ใจ ถ้ากรรมชั่วมันไปเกิดที่ทุกข์จนเจ็บใจของเราใจ ถ้าไปเกิดทุกข์จนเจ็บใจก็ว่าเราทำอะไรมา...ก็เรามาทำนั่น

เมล็ดพันธุ์ คนเขามาตัดแต่งนะ พันธุ์พืชเขาพัฒนาพันธุ์ของมัน แล้วชีวิตของเราธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนตรงนี้ สอนคนให้ทำคุณงามความดี แล้วทำคุณงามความดีมันจะมีความสุขที่ไหนล่ะ เห็นไหม เขาต้องไปกินเหล้าเมายาถึงมีความสุขของเขา

กินเหล้าเมายามันก็รู้ๆ อยู่แล้ว ๑. เสียวทรัพย์ ๒. สุขภาพเสียหาย ๓. ขาดสติสัมปชัญญะ ๔. มีแต่โรคภัยไข้เจ็บ มันไม่มีอะไรดีขึ้นมาสักอย่างเลย แต่ทำไมคนมันชอบ มาวัดมาวามาถือศีล โอ้โฮ! แห่งแฉ่ง มันแห่งแฉ่ง

เขามีความสุขของเขา จิตใจคนที่มีสติปัญญาของเขา คุณสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะได้สถาปนาเป็นกษัตริย์อยู่แล้ว ได้นั่งราชบัลลังก์ ได้บริหารปกครองประเทศ เห็นไหม ท่านเสียดละออกมา มาอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ เวลามีความสุขขึ้นมามีความสุขอยู่โคนต้นไม้นั้น มีความสุขอยู่โคนต้นไม้ แล้วความสุขที่โคนต้นไม้นั้นมันอยู่ที่ไหนล่ะ

ความสุขที่โคนต้นไม้ โคนต้นไม้ก็คือโคนต้นไม้ แต่เวลามีความสุขมันมีความสุขในใจ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สตุถา เทวมนุสสุสานิ สอนมนุษย์ เทวดา อินทร์ พรหมทั้งหมด สั่งสอน ๓ โลกธาตุ หูตามันสว่างกระจ่างแจ้ง แล้วหูตาสว่างกระจ่างแจ้ง อริยวินัย

เวลาพระชุกคกรรมฐาน อริยวินัย บิณฑบาตเป็นวัตร ถือผ้า ๓ ผืนเป็นวัตร นี้อริยวินัย มันเป็นอริยประเพณี ประเพณีของพระอริยเจ้า แล้วมีอริยวินัยขึ้นมาบังคับ บังคับให้ศาสนทายาท ให้ผู้ประพฤติปฏิบัติเข้าสู่หนทาง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ทำไม บัญญัติ เพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิมุตตिसุข สุขอย่างนี้มันเลอเลิศไป สุขของคนที่มี สติปัญญาไป

ของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราจะหาความสุขให้กับชีวิตของเรา สิ่งที่น่าที่การงานเราต้อง ขยันหมั่นเพียร ว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขาต้องมีปัญญา ศาสนาพุทธเป็น ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาที่ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ มันไร้สาระ อะไรมันว่างๆ คนเราไม่มีสติปัญญาเอาอะไรไปวาง มันวางที่ไหน อะไรมันว่างๆ มันไร้สาระทั้งนั้นนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เราต้องมีศีลมีธรรมของเราก่อน เราต้องบังคับตัวเองให้เป็นคนดีก่อน พอเป็นคน ดีขึ้นมาแล้วมีศีล แล้วก็มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา ถ้ามีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา ถ้ามันเป็นความปล่อย ว่างๆ ปล่อยวางจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ปล่อยวางจากความกระตุนของกิเลสไป

ไอ้ที่ว่าต้องกินเหล้าเมายา ต้องมีความสุขๆ อย่างนั้น ไอนั้นมันล้างผลาญชีวิตเราไป ไม่มี ประโยชน์อะไรเลย แต่สิ่งที่เป็นคุณธรรมมันเจิดจรันะ เห็นไหม มาวัดมาวาใส่เสื้อผ้าม่อฮ่อม มี ความสุข ไม่ต้องไปกินเหล้าเมายากับเขาก็มีความสุข ความสุขมันหาได้ที่ไหนละ มันหาได้คนที่ มีสติปัญญาไป ถ้าคนไม่มีสติปัญญามันไม่สุขหรอก “ไอ้โฮ! อย่างกับติดคุกเลย มาอยู่วัดมันคิดถึง บ้าน อู้อู! ออกไปเที่ยวสนุกกว่า” นี่มันไม่มีความสุขหรอก

แต่คนมีสติปัญญา สติปัญญาคืออะไร สติ คำว่า “สติ” สติมันก็ยับยั้งความคิดที่เลวร้าย สิ่ง ที่เป็นคุณงามความดี เราต้องเหยียบคันเร่งขึ้นมา ถ้ามีสติ แล้วมีสมาธิขึ้นมา มีปัญญาขึ้นมา มันมี ความสุขๆ ความสุขหาได้ที่นี้ไง ถ้าหาที่นี้ มีสติปัญญาแล้ว เราไปอยู่วัดอยู่วา พระฉันมือเดียว ผู้ ที่มาประพฤติปฏิบัติก็กินอาหารมือเดียวเหมือนกัน ถ้าเราไปวัดไปวา ทำไมเรากินอาหารมือเดียว

ทำไมเราอยู่ได้ เราออกไปประกอบสัมมาอาชีพะขึ้นมา เราก็รู้จักประหยัดรู้จักมัธยัสถ์ไง มักน้อย สันโดษมาแล้ว

คำว่า “มักน้อยสันโดษ” มันสันโดษจากการกระตุ้นของกิเลส มันสันโดษจากการจับคั้นของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันจับคั้นเรื่องของมาร เรื่องของโลก เรื่องโลก นี่มันสันโดษจากโลก สันโดษจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แต่มันมีคุณธรรมในธรรมๆ ใจ มักน้อย สันโดษมันสันโดษอย่างนี้ ถ้ามีสติปัญญามั่นภูมิจินะ ภูมิใจว่าเรามีสติปัญญา เราหาเงินหาทองมาแล้วเรารู้จักใช้จ่ายใช้สอย รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ คนที่ประหยัดมัธยัสถ์คนนั้นเขาถึงมีฐานะ ร่ำรวยของเขา คนที่ไม่รู้จักประหยัด ไม่รู้จักมัธยัสถ์ สิ่งใดหามาแล้วไม่รู้จักรักษา

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในนวโกวาท เห็นไหม ตระกูลใดรู้จักซ่อมแซมบำรุงรักษาของใช้ของสอยในบ้าน ตระกูลนั้นจะไม่ตกต่ำเลย ตระกูลใดใช้ของแล้วทิ้งๆ ขว้างๆ ตระกูลนั้นตกต่ำ

ในนวโกวาทนะ นักศึกษาธรรมะวันอาทิตย์ก็เรียนๆ มาทั้งนั้นนะ เรียนมาทั้งนั้นนะ เรียนมาตรงนี้ ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา คนที่เขาฐานะของเขา เขารู้จักประหยัดมัธยัสถ์ เขาเป็นคนดีของเขา ไม่ใช่คนน่าอาย คนน่าอาย คนประหยัดกับคนตระหนี่ถี่เหนียวมันแตกต่างกันนะ

คนที่ตระหนี่ถี่เหนียว เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา คุณี หลวงปู่มั่น หลวงตา เวลาท่านพูดถึงท่าน หลวงปู่มั่นท่านได้สิ่งใดมาท่านเสียสละให้ลูกศิษย์ลูกหาหมดเลย พระเล็กเถรน้อยมันไม่มีใครดูแล ดูแลมันก่อน

เวลาหลวงตาท่านบอกเลย แล้วหัวหน้าสมัยนั้นมันเป็นสมัยสงครามไง หัวหน้า ฝ้ายก็ยังขาด

หัวหน้าไม่เป็นไรหรอก หัวหน้ามีคนให้อยู่แล้ว ไอ้พระเล็กเถรน้อยนั้นนะ แต่ไอ้พระเล็กเถรน้อยมันก็ต้องรู้จักประหยัด รู้จักมัธยัสถ์ รู้จักดูแลรักษาของมัน ถ้ามันฝักของมันขึ้นมา ถ้าจิตใจมันมีสติปัญญาขึ้นมา มันทำสิ่งใดมันเป็นประโยชน์ไปทั้งนั้นนะ

ถ้าจิตใจที่มันขาดสติขาดปัญญาของมันนะ มันจะเอาแต่สะดวกเอาแต่สบาย สะดวกสบายก็กิเลสใจ นี่ไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บอกอย่างนั้น ความเพียรชอบๆ ต้องมีความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ มนุษย์เราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความ

เพียร คนเราจะมีสัมมาอาชีพะด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความขยัน ไม่ได้บอกว่าว่างๆ ว่างๆ นอนเลย ไม่ต้องทำอะไรเลย ว่างๆ มันลอยมาจากฟ้า... ไม่มี ไม่มีหรอก

มันต้องขยันหมั่นเพียร ทีนี้ขยันหมั่นเพียรแล้วก็ “อู้ฮู! เราเกิดมาทุกข์มายาก” อ้าว! เราเกิดมา มีอำนาจวาสนา เราเกิดมาอาการครบ ๓๒ เราเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ของมนุษย์ใจ มนุษย์มีมือ มีเท้า มีสมอง มีความคิดทั้งหมด นี่มันมีค่าแล้ว แล้วมีค่าแล้วทำสิ่งใดแล้ว มันไม่ประสบความสำเร็จ

ไม่ประสบความสำเร็จเราก็ขยันหมั่นเพียรของเรา เราขยันหมั่นเพียร เราใช้สติปัญญาของเรา แก่ใจของเราใช้ไหม มันต้องทำทั้งนั้นนะ เวลาคนที่เห็นภัยในวัฏสงสารมาเป็นพระๆ บวชเป็นนักปฏิบัติขึ้นมา เวลาปฏิบัติขึ้นมา เคนจกรมมากกว่า นั่งสมาธิมากกว่าด้วย ทำไมจิตใจเราไม่ลงล่ะ

อยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านพูดเอง “พวกมึงปฏิบัติไม่เท่ากับกุนั่งเยี้ยวหรือ” ท่านบอกท่านนั่งปัสสาวะคิดว่าพวกมึงอีก เพราะอะไร เพราะสติปัญญาท่านพร้อม ท่านเป็นพระอะไร แค่นั้นนั่งปัสสาวะคิดว่าเรานั่งภาวนาทั้งคืน เพราะเรานั่งด้วยความหลงใหล เรานั่งด้วยความโง่เขลา ท่านมีสติปัญญา ท่านนั่งปัสสาวะนะ ท่านพูดเองพูดบ่อยมาก เพราะท่านพูดเห็นบุญลือลือลูกหา “กุนั่งเยี้ยวคิดว่าพวกมึงปฏิบัติอีก” ท่านพูดเห็นบุญคุณนมให้เรามีสติมีปัญญาไป

ไอ้เราถ้าไม่มีสติปัญญา มันเป็นอย่างนั้นได้จริงๆ หรือ...จริง จริงเพราะอะไร เพราะอุปาทิเสสนิพพาน จิตที่มันดีพร้อมอยู่แล้ว จิตที่มันอัตโนมัติอยู่แล้ว มันคงที่ของมันอยู่อย่างนั้น เพราะมันเป็นอกุศลธรรม จะไม่มีสิ่งใดเข้าไปเคลือบแคลงอันนั้นได้เลย ฉะนั้น ท่านจะอยู่ในกิริยาอะไรก็เป็นธรรมของท่านอยู่ตลอดเวลา ไอ้ของเราสิ กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันท่วมหัว เราพยายามจะสู้กับมันๆ

แต่กว่าที่ท่านจะเป็นอย่างนั้นได้ ท่านก็ต้องสมบุกสมบันมาทั้งนั้นนะ ท่านเล่าให้ฟังประวัติของท่าน เวลาคนแก่คนเฒ่าเขาภาวนาได้ ท่านเป็นพระบวชใหม่ๆ เป็นพระหนุ่มเณรน้อยเราอายุ ๒๐ ทำอะไรก็ทำได้ทั้งนั้นนะ อายเหงื่อต่างน้ำงานทุกอย่างทำได้ทั้งนั้นเลย เวลานั้นภาวนาสู้คนแก่ไม่ได้

ท่านเอาปัญญาอย่างนี้มาเหน็บตัวท่านไง คุณิ คนแก่คนเฒ่าเขานั่งภาวนากัน นั่งตัวตรง เปียะ ไอ้เราพระหนุ่มฉกรรจ์ ทำงานทางโลกมา ทำมาทุกอย่าง สิ่งที่เขาทำงานเราทำได้ ทั้งนั้นนะ สิ่งที่ท่านขยันหมั่นเพียรของท่าน เวลามาภาวนาสู้คนแก่ไม่ได้ๆ ท่านเอาอย่างนี้เป็น เหตุ อธิษฐานพรอย่าไม่นอนเลย เร่งความเพียรของท่านๆ

กว่าที่ท่านจะพูดอย่างนี้ได้ท่านต้องทำความเพียรของท่าน ท่านทำความเป็นจริงของท่าน ถ้าคนมีปัญญาๆ ปัญญาเพื่อรู้เท่าทันกิเลสของตนไง ปัญญาไม่ต้องไปเหยียบย่ำคนอื่นไง คนนั้นไม่ดี คนนี้ไม่ดี...ไอ้คนไม่ดีๆ มันเป็นบุคลาธิษฐาน

เวลาหลวงตาท่านไปไหนท่านพูดเอง ท่านไปเห็นสิ่งใดมานะ ท่านจะมาบอกลูกศิษย์ลูกหา ไปเห็นอย่างนั้นมาๆ มันไม่ดีนะ มันไม่ดี เป็นบุคลาธิษฐาน สิ่งนี้ที่ไม่ดี ไม่ดีคือตัวอย่างที่ไม่ดีที่เราไม่ทำไง ไม่ใช่ตัวอย่างที่ไม่ดี เออ! ไม่ดีเนาะ แต่จะทำอย่างนั้นนะ ก็มันไม่ดี มันไม่ดี ไปทำทำไม คุณิ กินเหล้าเมายามันไม่ดี มันไม่ดีแล้วไปกินทำไม แต่โลกเขาขย่งสรรเสริญไง ไอ้ผู้ที่มีศีลมีธรรมขึ้นมา ไอ้โฮ! ไอ้พวกคนแห่งแล้ง ไอ้คนที่ชีวิตนี้ไม่มีความสุข

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คนที่ขาดแคลน คนที่สิ่งใดมันวิตกกังวล มันระแวง แต่คนที่เขามั่งมีของเขา เขามีของเขาแล้วเขาจะทำอะไรก็ได้ แต่เขามีสติปัญญา เขาไม่เอาอบายมุข อบายภูมิ เอาสิ่งเลวทรามเข้ามาในร่างกายของเขา แล้วเขาไม่เข้ามาในร่างกายของเขา จิตใจของเขา มันก็ประเสริฐขึ้นมา ประเสริฐขึ้นมาเพราะอะไรละ คนจะมักน้อยสันโดษต้องมีปัญญานะ ไอ้ของเรามันไม่มี ไอ้ไม่มีแล้วจัดการบริหารของเรา ไอ้นี้เราก็เพื่อจะสร้างเนื้อสร้างตัวของเราไป การประหยัคมัชฌิมาเป็นเครื่องหมายของคนดีนะ กตัญญูกตเวที ประหยัคมัชฌิมา การรู้จักใช้ รู้จักสอย แล้วรู้จักแสวงหา หามา รู้จักรักษาของเรา

เราจะหาความสุข ความสุขจากใจนี้ เพราะมันได้สิ่งใดมาประสบความสำเร็จ ได้สิ่งใดมาสะสมเป็นสมบัติของเรา สมบัติก็เป็นสมบัตินะ สมบัติไม่ใช่เรา สมบัติเป็นสมบัติสาธารณะไง ถ้าเราก็คือบุญกับบาปเป็นของเรา เราทำมาด้วยบุญกุศล เราทำมาด้วยสุจริตธรรมเป็นของเรา ได้มาเป็นของเราด้วยความถูกต้องดีงามแล้ว มันยังได้บุญกุศลขึ้นมา ได้อำนาจวาสนาบารมีในใจของเรา

ได้มาด้วยความทุจริต ได้มาแล้วสิ่งนั้นก็เผด็จเรา มันระแวงภัยไปทั้งนั้นนะ สิ่งที่ไม่น่าไว้วางใจทั้งนั้น แล้วบาปอกุศลที่ทำมา ความลับไม่มีในโลก เราเป็นคนทำเอง เราเป็นคนทำ

เอง เรายังเอง นี่ไง กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมที่จำแนกสัตว์ก็กรรมในหัวใจดวงนั้นนะ มันทำมาเองทั้งนั้นนะ ถ้าไม่ได้ทำมามันจะมีกรรมได้อย่างไร เราไม่ได้ทำอยู่ คนอื่นจะเอากรรมมายึดเยียดใส่เรา เป็นไปได้อย่างไร

กรรมจะเกิดขึ้นจากการกระทำของเราใช่ไหม ถ้ากรรมดีก็เป็นกรรมดีของเราใช่ไหม ถ้ากรรมชั่วก็เป็นกรรมชั่วของเราใช่ไหม เราก็ป็นหน้าว่าเราไม่มีๆ ไม่มี มันอยู่จิตใต้สำนึกนั่น ไม่มีๆ นี่กรรมเก่า กรรมเก่าเวลาคนเกิดมาเราบอกกรรมเก่ามันให้ผลๆ กรรมเก่าให้ผล ขาดตกบกพร่องไปทั้งนั้นนะ คุณิ พระสมัยพุทธกาลที่ว่าฉันข้าวไม่เคยอ้อมๆ

เขาค้นข้าวณะ ไม่เคยอ้อมสักมือหนึ่งเลย จนพระสารีบุตรรำลือนะ พระสารีบุตรไปเยี่ยมแล้วไปบิณฑบาตมา พระสารีบุตรจับบาตรไว้เลย บอกว่า “ท่านฉันข้าวไม่เคยอ้อมใช่ไหม”

“ใช่”

“อ้าว! ฉะนั้น วันนี้ฉันให้อ้อม”

พออ้อมขึ้นมาแล้วก็นิพพานเลย เขาไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมเป็นอย่างนั้นนะ

โไอโไฮ! ชาติไหนมาก็แล้วแต่ แม้แต่ข้าวสารตกเม็ดหนึ่ง มดมันคาบไป ยังเอาจบไปขุดเอาคืนมาเลย แม้แต่ข้าวสารตกไป มดมันดึงไปนะ มันตระหนี่ขนาดนั้น แต่ตระหนี่แล้วเป็นพระอรหันต์ได้

พอตระหนี่อย่างนั้น ส่วนตระหนี่มันส่วนตระหนี่ พันธุกรรมของจิตใจ แต่เขาทำคุณงามความดีเรื่องสติเรื่องปัญญาของเขามาเหมือนกันเขาถึงได้เป็นอย่างนั้น นี่ไง เวลากรรมเก่า กรรมเก่ามันให้ผลนะ เวลาบิณฑบาตถ้าไม่ได้ๆ วันนี้ไปข้างท้าย คนเขาใส่บาตรถึงท้ายเขาหมด เขาคิดว่า เออ! วันนี้ข้างท้ายไม่ได้เนาะ พรุ่งนี้จะใส่ข้างท้ายก่อน

โไอพระที่ไปด้วยกันก็มีเมตตาเนาะ อ้อ! วันนี้อยู่ข้างท้าย เราไม่ได้ใส่ไหม พรุ่งนี้ให้อยู่ข้างหน้าเลย โไอคนที่ใส่บาตรเขานัดไว้แล้วว่าพรุ่งนี้เขาไม่ใส่ข้างหน้า เขาจะใส่ข้างหลัง มันสับกันไปสับกันมา ถ้ามันจะไม่ได้มันก็คือไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร เพราะคนทำไว้อย่างนั้น แต่มีอยู่ในสังคมาของสงฆ์ พระสารีบุตรไปเยี่ยมนะ พระสารีบุตรต่างๆ มีอยู่ในพระไตรปิฎก

คนเราเกิดมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สร้างสิ่งใดไว้เป็นอดีตทั้งนั้นนะ กรรมเก่า ฉะนั้น สิ่งที่เป็นกรรมเก่านะ สาธุ! กรรมเก่าก็คือกรรมเก่า แต่ปัจจุบันนี้เกิดเป็นมนุษย์ สิ่งที่มีค่าที่สุดคือ ชีวิตของเรา ถ้าสิ่งที่มีค่าคือชีวิตของเรา เป็นมนุษย์ มนุษย์มีสมอง สมองรู้จักนึกคิด รู้จักนึกคิด ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วยังคิดของเรา สิ่งใดถ้าไม่เป็นของเรา ทั้งๆ ที่มันจะทุกข์จะยาก อย่าไปยุ่งกับมัน

สิ่งที่เป็นของของเรา เจ้าของเขาให้แล้ว สิ่งนั้นใช้ได้ สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์มันเรื่องของเขา จิตใจพยายามมีสติสัมปชัญญะยับยั้งไว้ แล้วทำของเรา พยายามพัฒนาของเราขึ้นไป เวลาภาวนาก็เป็นอย่างนี้ เวลาภาวนาเป็นอย่างนี้เพราะอะไร ศีล สมาธิ ปัญญาไปคว้ามาจากไหนละ ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าสอนไว้หมดแล้ว ฉะนั้น ไอ้พวกทุจริตมันก็ไปเอาสิ่งนั้นมาเป็นสมบัติของตนๆ

สมบัติของพระพุทธเจ้าจำมาทั้งนั้น เป็นสมบัติของตนได้อย่างไร เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา จิตสงบหรือไม่สงบมันอยู่ที่ความสามารถของเรา ถ้ามีความสามารถของเรา มันสงบขึ้นมา สงบจริงๆ เพราะสงบแล้ว นี่ไง สมาธิเป็นอย่างนี้ ด้วยคำบริกรรมของเรา จิตมันละเอียดเข้ามาพร้อมกับสติพร้อม สติระลึกรู้ตลอดเวลา ละเอียดเข้ามา ละเอียดจนมหัศจรรย์ตัวมันเอง เวลามันสงบเข้ามา โอ้โฮๆ นี่ไง

สมาธิไม่ใช่ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ อะไร อวกาศหรือ ว่างๆ ถ้ามันจะปล่อยว่างๆ ปล่อยว่างมันต้องมีสติ สมาธิคือสมาธิ ไอ้ความว่างๆ มันเป็นสมมุติบัญญัติอันหนึ่งที่ไว้สื่อสารกัน แต่ถ้าเป็นความจริง มันว่างๆ อย่างไร ว่างๆ ไม่รู้อะไรเลย พุคะอะไรไม่ได้ ว่างๆ ว่างๆ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ สาธุ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปรารถนาจะมารื้อสัตว์จนสัตว์ก็รื้อสัตว์จนสัตว์ อย่างนี้ วางธรรมวินัยนี้ไว้คือทฤษฎี คือสิ่งที่สังฆธรรมอันนั้นให้เราศึกษา ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่ไง เวลาคนประพฤติปฏิบัติถ้ามีหลักเกณฑ์ในหัวใจ ไอ้ที่ว่ามักน้อยสันโดษๆ ถ้าเขามีสติมีปัญญาของเขา เขาทำได้ มันเป็นเรื่องธรรมดา เขาทำได้เพราะเขาฝึกหัดมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราศึกษามาแล้ว ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมาถ้าเป็นความจริงของเราแล้ว เรารู้ เรา รู้เราเห็น มันเป็นจริงในใจของเรา ธรรมโอสธ สัจธรรมมันต้องมีคุณค่าอย่างนี้สิ ถ้ามีคุณค่าอย่าง

นี่สิ มันจะเหลวไหลไปไหนล่ะ มันไม่เหลวไหลตั้งแต่ความคิดเลยล่ะ ตั้งแต่ปฏิสนธิจิต จิตเดิม
แท้นี้ส่องใส ส่องใสก็ดูแลรักษา พอส่องใสแล้วมันจะเสวยอารมณ์คือมันจะคิด เวลามันเสวย
อารมณ์มันพาดพิงกับความคิด พอคิดมามันก็มีสติปัญญาขึ้นมา มันจะเหลวไหลไปไหน เพราะ
ความคิดไม่ดีมันก็รู้ว่าอันนี้ไม่ดี ไม่ดีจะทำไหม นี่ไง ถ้ามันมีสติปัญญา มีสัจจะความจริงในใจ
แล้วมันจะไม่เหลวไหล ถ้าไม่เหลวไหล มีสติปัญญาอย่างนี้ คำว่า “มักน้อยสันโดษ” มันก็ดำรง
ชีพแบบปกติของคนที่มีคุณธรรมไง มักน้อยสันโดษคือว่าพอแต่จำเป็น พอแต่ดำรงชีพเท่านั้น

ฉะนั้น พระสมัยพุทธกาลเวลาเขาทักทายกัน “เธอยังพอทนอยู่ได้หรือ ชีวิตนี้เธอพอจะ
ทนอยู่ได้หรือ” เห็นไหม ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราจะไปพลัดพรากกันแน่นอน เธอพอ
ทนอยู่กับความทุกข์นี้ได้หรือ ถ้าพอทนอยู่ได้เพราะสติปัญญามันเท่าทันไง

แต่ของเรามันไม่ใช่พอทน มันเหยียบย่ำ มันบีบบี้สีไฟ ทุกข์มาก ทุกข์มาก ทุกข์นี้เป็น
อริยสัจ ทุกข์นี้เป็นความจริง ฟังธรรมๆ เพื่อมีสติปัญญา มีสติปัญญาแล้ว ความมักน้อยสันโดษ
นั่นเป็นเครื่องหมายของคนดี คนที่มีสติปัญญา เอวัง